

PVN likuma grozījumu projekts 3/47/23

Projektu vadītājs nodokļu konsultāciju
nodaļā, PwC Latvija
Matīss Auziņš

Finanšu ministrija ir ierosinājusi veikt vairākas PVN likuma izmaiņas, kas stātos spēkā no 2024. gada. Grozījumu projekts ir izstrādāts, lai pilnveidotu PVN regulējumu, nosakot, ka ar PVN neapliek konkrētus pakalpojumus, kas cieši saistīti ar sportu, kā arī lai mazinātu administratīvo slogu, veicinātu uzņēmējdarbības vides sakārtošanu un pārskatītu nosacījumus reģistrētiem PVN maksātājiem attiecībā uz priekšnodokļa korekciju zaudētiem parādiem. Lai grozījumu projekts stātos spēkā, tas vēl jāapstiprina Saeimai otrajā lasījumā. Šajā rakstā – par sagatavotajiem PVN likuma grozījumiem.

Normas attiecībā uz sportu

Saskaņā ar PVN likumu un MK noteikumiem Nr. 17 "Pievienotās vērtības nodokļa likuma normu piemērošanas kārtība un atsevišķas prasības pievienotās vērtības nodokļa maksāšanai un administrēšanai" ar PVN neapliek izglītības pakalpojumus, tostarp pakalpojumus, kas cieši saistīti ar sportu, kā arī bērnu līdz 18 gadu vecumam uzturēšanos atpūtas un sporta nometnēs, ja šos pakalpojumus sniedz izglītības iestāde, kas reģistrēta Izglītības iestāžu reģistrā (IIR).

Ar sportu cieši saistītus pakalpojumus organizē ne tikai IIR reģistrētas iestādes, bet arī citas personas (piemēram, biedrības, kas saņēmušas licenci pašvaldībā un nav reģistrētas IIR). Tāpat praksē ar PVN neapliek maksu par bērnu uzturēšanos nometnē, nevis maksu par bērnu uzturēšanos atpūtas un sporta nometnēs.

Līdz ar to grozījumu projekts ietver normas, kas paredz, ka ar PVN neapliek reģistrētu biedrību un nodibinājumu noteiktu dalības maksu par piedalīšanos sporta sacensībās, kā arī maksu par sporta nodarbībām (neatkarīgi no pārstāvētā sporta veida), ko šādas biedrības un nodibinājumi sniedz personām, kas nodarbojas ar sportu, ja sporta sacensību vai nodarbību organizēšanas mērķis nav gūt papildu ienākumus. Grozījumu projekts arī vairāk neparedz vecuma ierobežojumu personām, kas nodarbojas ar sportu, par ko maksu neapliek ar PVN. Tāpat grozījumu projekts nosaka, ka ar PVN neapliek maksu par bērnu uzturēšanos nometnēs, kuru organizēšanas un darbības kārtība reglamentēta atbilstoši normatīvajiem aktiem izglītības jomā.

PVN reģistrācijas slieksnis

Lai vienkāršotu PVN režīmu un mazinātu administratīvo slogu mazajiem uzņēmējiem, šobrīd PVN likums paredz, ka iekšzemes PVN maksātājs ir tiesīgs nereģistrēties VID PVN maksātāju reģistrā, ja tā veikto apliekamo preču piegāžu un sniegto pakalpojumu kopējā vērtība iepriekšējo 12 mēnešu laikā nav pārsniegusi 40 000 euro.

Inflācijas ietekmē, pieaugot preču un pakalpojumu cenām, pieaug arī uzņēmumu apgrozījums. Līdz ar to PVN reģistrācijas sliekšņa paaugstināšana līdz 50 000 euro mazinātu inflācijas radītās sekas tieši mazajiem uzņēmumiem, kā arī atbilstu šī atbrīvojuma ieviešanas mērķim – mazināt administratīvo slogu attiecībā uz PVN piemērošanas noteikumu izpildi.

Vienlaikus PVN maksātāji var turpināt reģistrēties VID PVN maksātāju reģistrā neatkarīgi no sliekšņa pārsniegšanas un atskaitīt priekšnodokli, ja preces iegādātas un pakalpojumi saņemti apliekamu darījumu nodrošināšanai.

Reprezentatīvu automašīnu uzturēšanas izdevumi

Tā kā ilgstoši ekspluatēta automobiļa (arī reprezentatīva auto) atlikusī vērtība tā lietošanas laikā samazinās, bet ekspluatācijas izdevumi palielinās, izstrādātie grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) likumā paredz noteikt 60 mēnešu periodu, pēc kura beigām reģistrētais reprezentatīvā auto īpašnieks vai turētājs ir tiesīgs tā degvielas un ekspluatācijas izdevumus uzskatīt par saimnieciskās darbības izdevumiem. UIN regulējums attiecībā uz saimnieciskās darbības izdevumu ierobežošanu reprezentatīviem automobiļiem ir cieši saistīts ar PVN likumā noteikto priekšnodokļa atskaitīšanas ierobežojumu, tāpēc bija nepieciešams pārskatīt arī PVN regulējumu.

PVN likuma grozījumu projekts paredz, ka priekšnodokļa atskaitīšanas ierobežojums ir attiecināms uz reprezentatīva auto uzturēšanas izmaksām (ieskaitot remontu un degvielu), kas rodas 60 mēnešu periodā, skaitot no brīža, kad auto reģistrēts īpašumā vai turējumā reģistrētam nodokļa maksātājam.

Priekšnodokļa korekcija zaudētiem parādiem

PVN likuma 105. pants paredz priekšnodokļa koriģēšanas tiesības reģistrētiem PVN maksātājiem par zaudētiem parādiem. Normas mērķis ir nodrošināt tiesības preču piegādātājam vai pakalpojuma sniedzējam samazināt valsts budžetā maksājamo PVN par zaudētā parāda PVN summu.

Šobrīd spēkā esošais regulējums paredz – ja preču piegādātāja vai pakalpojuma sniedzēja zaudētā parāda vērtība vienam preču vai pakalpojumu saņēmējam bez PVN ir mazāka par 430 eiro, tad reģistrētam PVN maksātājam, izpildot vairākus nosacījumus, ir tiesības valsts budžetā iemaksāto PVN summu samazināt par zaudētā parāda PVN summu. Šī sliekšņa sasniegšanas vai pārsniegšanas gadījumā reģistrētam PVN maksātājam ir tiesības valsts budžetā maksājamo PVN summu samazināt par zaudētā parāda PVN summu, ja ir izpildīti nosacījumi un ir tiesas spriedums par parāda piedziņu no preču vai pakalpojumu saņēmēja un tiesu izpildītāja akts par piedziņas neiespējamību. Spēkā esošais regulējums arī nosaka, ka ar sadarbības partneri sadarbībai ir jābūt pārtrauktai sešus mēnešus, pirms var samazināt valsts budžetā iemaksāto PVN summu par zaudēto parādu.

Lai mazinātu administratīvo slogu gan PVN maksātājiem, gan VID un veicinātu uzņēmējdarbības vides uzlabošanu, PVN likuma grozījumi nosaka:

- zaudētā parāda vērtības slieksnis vienam preču vai pakalpojumu saņēmējam bez PVN tiek palielināts no 430 eiro uz 1000 eiro;
- preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana šim preču vai pakalpojumu saņēmējam ir pārtraukta vismaz pirms trim mēnešiem (iepriekš tie bija seši mēneši);
- preču piegādātājam vai pakalpojumu sniedzējam ir tiesības PVN summu par zaudēto parādu norādīt, iesniedzot kārtējo PVN deklarāciju (iepriekš tas bija jādara pēctaksācijas gada marta vai pirmā ceturkšņa nodokļa deklarācijā).

Grozījumi attiecībā uz zaudētā parāda vērtību vienam preču vai pakalpojumu saņēmējam skar nodokļa rēķinus, kas izrakstīti ar 2024. gada 1. janvāri.